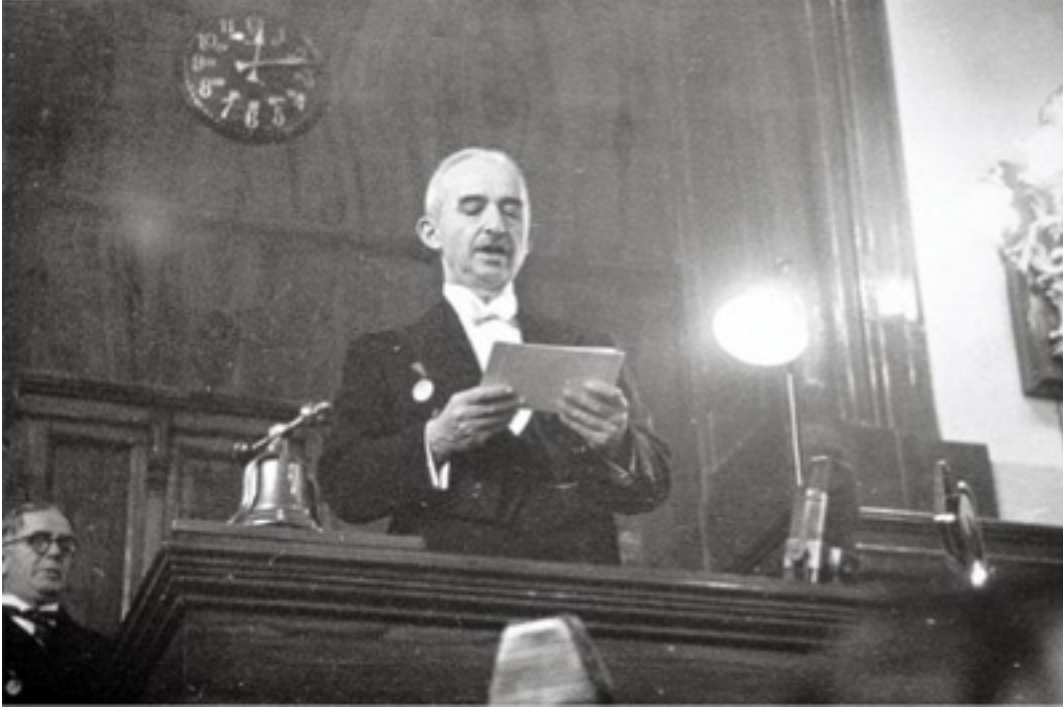

Suçlu mu Arıyorsunuz? Var: İsmet İnönü.

İçeriği Yazan: [Cem Osman TAMTÜRK](#) [1] Zaman: Cum, 28/05/2010 - 09:15

TÜİK'in son açıklamalarına göre Türkiye'de işsizlik oranı %14,3. Suçlusu **İsmet İnönü**. Olmaz mı dersiniz? Bal gibi olur. Ben aklımın erdiği günden beri hemen herkes dışı ağrıya sorumlusunun **İsmet İnönü** olduğunu söyler. İnsanoğlu nedense kendi çıkarına olmayan, hoşnut olmadığı bir durum varsa hep başkasını sorumlu tutar. Siyasette de maalesef herkes kendi başarısızlığına kılıf ararken ilk kullandığı kılıf **İsmet İnönü** oluyor. Aslında o insanların büyük çoğunluğu asıl suçlunun **Mustafa Kemal** olduğunu söyleyecek ama gerek kanunlar gerekse kendi vicdanları, utanma duyguları (ne kadar kalmış ise) müsaade etmiyor ve kendi başarısızlıklarını **İsmet İnönü**'ye dolayısı ile **CHP**'ye atıyorlar.

İsmet İnönü kimdir? Aslında herkes tanıyor olmalı ama atılan bunca kire bakınca

Kurtuluş Savaşımızın ve genç cumhuriyetimizin bu “ikinci adam”ını yeterince doğru tanımadığımız ortaya çıkıyor.

İnönü, yaptığı hataları olmasına rağmen, alkışlanacak çok fazla yönü olan kişidir. Çok uzun geçen Lozan görüşmeleri sırasında onuruna verilen bir yemekte, salona girdiği vakit masanın şeklini gördüğü an odasına geri dönmüş ve yarım saati aşkın süre ta ki İngiliz komutan gelene kadar odasında kalmıştır. Neden böyle yaptığı sorusuna da *“Bu antlaşmanın iki tarafı vardır bir siz İngilizler, ikinci ise biz Türklerdir ve sizin hazırladığınız masanın bir ucunda siz diğer ucunda Fransızlar oturmakta, ben buraya kendim olarak gelmiş olsa idim, bu sorun olmaz masanın ortasında bana gösterdiğiniz yere oturdum fakat ben Türk ulusunu temsil etmekteyim.”* deyip, masanın değişmesini sağlamıştır. Yani bugün bizim devlet büyüklerimizi arama noktalarında, didik didik arayan, sebepsiz bekleten, bazı gerekçelerle bizi Avrupa karşısında eğilmeye zorlayan, hatta eğer kişilere büyük bir ders vermiştir.

İnönü, 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet'in ilanı ile sonuçlanan süreçte, **Mustafa Kemal**'le yakın siyasal işbirliği içindeydi. İlk Cumhuriyet hükümetini kurdu (30 Ekim); aynı zamanda Halk Fırkası (sonradan Cumhuriyet Halk Partisi - CHP) genel başkan vekilliğini üstlendi. Böylece hükümet ve parti üzerinde otorite kurma olanağı elde etti. Muhalefet partisi olarak kurulan **Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası** (TPCF) karşısında istediği yetkileri elde edemediği için 8 Kasım 1924'te başvekillikten istifa etti; 21 Kasım 1924'te yeni hükümeti **Fethi Bey** kurdu. Doğudaki **Şeyh Said isyanı** üzerine 3 Mart 1925'te **İsmet Paşa** yeniden hükümeti kurmakla görevlendirildi. Ayaklanmanın bastırılmasında hükümet başkanı olarak önemli rol oynadı. Bu tarihten sonra, yeni devletin ve tek parti yönetiminin oluşumunda **Mustafa Kemal** ile birlikte en önemli siyasal kişilik olarak belirdi.

1934'te Soyadı Kanunu çıktığında **Mustafa Kemal Atatürk**'ün verdiği **İnönü** soyadını alan **İsmet Paşa**, 1924'ten 1937'ye değin başvekillik görevini aralıksız sürdürdü. Bu dönemde ülkedeki bütün önemli siyasal gelişmelere damgasını vurdu. Siyasal muhalefetin etkisizleştirilmesinde, Kemalist reformların ilanında ve uygulanmasında, iktisat politikasında devletçilik ilkesinin kabulünde ve uygulanmasında çok önemli rolü oldu.

İnönü Eylül 1937'de **Atatürk**'le aralarındaki bazı görüş ayrılıkları yüzünden ve onun isteğiyle başvekillikten ayrıldı. CHP'nin genel başkan vekilliğinden de alındı. Görüş ayrılıkları büyük ölçüde İnönü'nün devletçilik uygulamalarından doğmuştu. **Atatürk** devletçilik uygulamalarının **İnönü**'nün düşündüğü biçimde genişletilmesinden yana değildi ve aynı görüşü paylaşan iktisat vekili **Celal Bayar**'ı **İnönü**'ye karşı siyasal bir seçenek olarak görüyordu. **İnönü** ikinci kez başvekillikten ayrılınca yerine **Celal Bayar** atandı. **İnönü** bu dönemde yalnızca TBMM'de Malatya milletvekili olarak görev yaptı.

Görüldüğü üzere **İnönü** katı bir devletçi idi. Ortada özel girişimci diye bir şeyin pek olmadığı o dönemde başka bir şey olmak da mümkün değildi. Solcular **İnönü**'ye kızarlar. Ama neden kızdıklarını anlamak mümkün değildir. İkinci Dünya Savaşı'nın çileli yıllarında ülkeyi savaştan uzak tutabilmek adına ülke içinde birçok kısıtlamalara gitmiş, bundan da **Nâzım Hikmet** ve benzerleri de nasiplenmiştir. O dönemde **İnönü**'nün kafasında ülkeyi savaş dışında tutabilmek dışında bir şey yoktur. Hele solculuk hiç yoktur. Cumhuriyetten önce, Anadolu'da sol fikri geliştirecek ne işçi kesimi ne de burjuva kesimi vardı. Cumhuriyetin o devletçi politikalarının ardında yatan asıl nedenlerden biri de bu kesimleri bir an önce

oluşturup sağlıklı bir demokrasiye geçebilmektir. Araya giren İkinci Dünya Savaşı bu niyetlerin epey ertelenmesine neden olmuştur.

1965 genel seçimlerinin hemen öncesinde 29 Temmuz 1965'te Genel Başkan İsmet İnönü, gazeteci **Abdi İpekçi**'ye verdiği demeç sırasında **CHP'nin çizgisinin 'ortanın solu'** olduğunu ilk kez dillendirmiştir. Yani CHP gerçek anlamda bir sol parti hiç olmamıştır. Bu yüzden günümüzde kendini sol düşünce çizgisinde gören arkadaşlar başarısızlıklarında **İnönü**'yü veya CHP'yi suçlamayı bir yana bırakmalıdırlar. İlla bir suçlu arıyorlarsa ömrünün tamamını bu millete adanmış bu saygıdeğer insana kir atmak yerine aynaya bakmalarında yarar var diye düşünüyorum.

Padişahlık artıkları, din tacirleri de **İsmet İnönü**'ye çok kızarlar. Haklıdırlar da. Oluşturdukları ittifaklarla, ülkeden son kalan Anadolu topraklarını da İngilizlere veya başka efendilerine peşkeş çekmelerini önleyen bir avuç gerçek vatan evladının içinde **İnönü** de vardır. Bu gün gazetelerde, bloglarda acımasızca İnönü'ye yüklenen padişahlık artıkları çok iyi bilmelilerdir ki, İnönü'nün başarısı sadece Kurtuluş Savaşındaki kahramanlığı değildir. İkinci Dünya Savaşı sırasında yürüttüğü inanılmaz politika ile ülkeyi savaşa sokmamış, büyük ihtimalle onların bu gün var olmalarına ve köşelerinden acımasızca saldırılarına ortam hazırlamıştır.

Günümüzde referansını **Mustafa Kemal Atatürk**'ten değil de **Fatih Sultan Mehmet**'ten alan padişahlık artığı zihniyet hâlâ o dönemde temelleri atılan değerleri babalar gibi satmakla meşgul.

Evet, **İnönü** sağcı da değildi. Belki biraz katı, ama devletçiydi. Siyasi hayatının tamamını ülkede bir işçi ve burjuva sınıfının oluşmasına harcadı. Cumhuriyetin ilk dönemlerindeki sınıfsız toplum söylemlerinin, sınıf istenmediğinden değil, sınıf olmadığından olduğunu biraz araştıran herkes bilir.

Sağcılar, solcular, oracılar, buracılar; İnönü uzun siyasi hayatında muhakkak hatalar da yapmıştır. İdeolojik duruşu size uymuyor olabilir. Ama bunların ve benzer hiçbir nedenin kendi başarısızlıklarınıza onu günah keçisi ilan etmenizi gerektirmez diye düşünüyorum.

Cem.Tamturk@PolitikaDergisi.com

Yorumlar

- [Güncel](#) [2]

Kaynak URL (13/05/2024 - 15:36 tarihinde yazdırıldı):

<http://politikadergisi.com/makale/suclu-mu-ariyorsunuz-var-ismet-inonu>

Bağlantılar:

[1] <http://politikadergisi.com/pd-uye/cem-osman-tamturk>

[2] <http://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/guncel>